

Για τον Καζαντζάκη... (π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 14 Οκτωβρίου, 2013

Νόστιμο φαγητό με λίγο ... υδροκυάνιο!

-Γέροντα,

ο Καζαντζάκης εκτός από τα τόσα στραβά που λέει, έχει και κάποια καλά. Γιατί τον πετάμε εξ ολοκλήρου και δεν τον αξιολογούμε, να πούμε αυτό είναι καλό, εκείνο κακό;

-
Αν κάποιος φτιάξει ένα ωραίο φαγητό με ακριβά υλικά και πολλή τέχνη και το κάνει πεντανόστιμο, αλλ' ύστερα ρίξει καμμιά δεκαπενταριά σταγόνες υδροκυανίου, θα φάη κανείς αυτό το φαγητό; Σάς ερωτώ. Μα είναι νόστιμο, μα έχει καλά υλικά, μα... Ναι, αλλά έπεσε δηλητήριο επάνω. Ποιος θα τολμήσει, έστω να δοκιμάσει, ένα φαγητό, που έχει μέσα υδροκυάνιο, που όχι άνθρωπο, αλλά ελέφαντα σκοτώνει;

Αυτό

έχει κάνει και ο Καζαντζάκης. Κι αν κάπου - κάπου έχη και κάποια σελίδα της προκοπής, λίγο πιο πέρα, στην άλλη, ρίχνει υδροκυάνιο μέσα. Γιατί να συστήσουμε να τον διαβάσουν οι νέοι μας; Θα οικοδομηθούν, θα ωφεληθούν; Τι να πάρουν από τον Καζαντζάκη, που κάθε λίγο και λιγάκι λέγει **αθλιότητες και αισχροτήτες**; Δεν ξέρεις σε ποια σελίδα θα σου πη κάτι καλό και σε ποια σελίδα θα σου πη τις αχρειότητές του.

Και επί τέλους γιατί είναι τόσο αναγκαίο να διαβάσω τον Καζαντζάκη; Χάθηκαν οι άλλοι λογοτέχνες; Ή μήπως πρόκειται για αναντικατάστατα επιστημονικά συγγράμματα; Αν κάποιος μεγάλος εφευρέτης, ένας επιστήμονας (δεν τα κάνουν αυτά οι εφευρέτες) σ' ένα βιβλίο επιστημονικό γράφη και μερικές σελίδες τέτοιες, θα πη κανείς, τι να κάνω, πρέπει να το διαβάσω, διότι έχει μέσα π.χ. ιατρικά θέματα και πρέπει να τα μάθω. Στη λογοτεχνία όμως δεν ισχύει αυτό. Γιατί, λοιπόν να διαβάσω τον Καζαντζάκη; Για να αντιμετωπίζω **σε κάθε σελίδα την κόπρο που προσφέρει;**

Στο

«Φτωχούλη του Θεού» λέει ο Καζαντζάκης, ότι το καλλίτερο κήρυγμα περί Θεού το βρήκε στην άνθησι της αμυγδαλιάς. Και μέσα στο ίδιο βιβλίο έχει σελίδες πανάθλιες και υβριστικές. Και μετά απ' όλα αυτά δεν έχει «την των τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν», όπως έλεγαν για την αρχαία ελληνική τραγωδία.

Καζαντζάκης και Μέγας Βασίλειος

-Γέροντα, κάτι ανάλογο δεν μπορούμε να πούμε για τον Καζαντζάκη, όπως ο Μ. Βασίλειος για τους αρχαίους συγγραφείς; Δηλαδή να παίρνουμε το τριαντάφυλλο και να παραμερίζουμε τα αγκάθια;

-Υπάρχει

μεγάλη διαφορά. Ο Μέγας Βασίλειος δεν παρώτρυνε στη μελέτη των ειδωλολατρών συγγραφέων. Τι έκανε; Έγραψε την πραγματεία «[Προς τους νέους όπως αν εξ ελληνικών ωφελούντο λόγων](#)» για τους ανεψιούς του, οι οποίοι θα ήρχοντο στην Αθήνα να σπουδάσουν την αρχαία ελληνική φιλοσοφία. Και τους λέγει: «Προσέξτε, οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι έχουν και μερικά σημεία σωστά, αλλά έχουν και πολλά στραβά κι ανάποδα. Ό,τι, λοιπόν, κάνετε με το τριαντάφυλλο που κόβετε το λουλούδι και αφήνετε τα αγκάθια να μη σάς κεντήσουν, μη σάς τρυπήσουν και σάς ματώσουν, έτσι να κάνετε και με τους αρχαίους. Ό,τι καλό βρήτε στους αρχαίους, πάρτε το, προσέξτε, όμως, μη παρασυρθήτε από τα κακά».

Άλλο

είναι να πης σ' ένα νέο, που πάει να σπουδάση ελληνική φιλοσοφία, «Κοίτα, παιδί μου, μη παρασυρθής από τα στραβά και τ' ανάποδα, αλλά να δεχθής τα ωφέλιμα», και άλλο να του λες, «Παιδί μου, θα ωφεληθής πολύ, πάρα πολύ, είναι απαραίτητο να διαβάσης την αρχαία ελληνική φιλοσοφία». Δεν είπε τέτοια πράγματα ο Μέγας Βασίλειος.

Και

όχι μόνο δεν είπε κάτι τέτοιο, αλλά σε επιστολή του προς τον Ευστάθιον Σεβαστείας εξομολογούμενος λέγει: «Εγώ πολύν χρόνον προσαναλώσας τη ματαιότητι και πάσαν σχεδόν την εμαυτού νεότητα εναφανήσας τη ματαιοπονία, **ην είχαν προσδιατρέβων τη αναλήψει των μαθημάτων της παρά Θεού μωραυθείσης σοφίας, εξ ύπνου βαθέος διαναστάς, απέβλεψα**

μεν προς το θαυμαστόν φως της αλήθειας του Ευαγγελίου, κατείδον δε το άχρηστον της σοφίας των αρχόντων του αιώνος τούτου των

καταργουμένων. Πολλά την ελευεινήν μου ζωήν αποκλαύσας, ηυχόμην δοθήναι μοι χειραγωγίαν προς την εισαγωγήν των δογμάτων της ευσεβείας. Και προ γε πάντων επιμελές ην μοι διόρθωσίς τινα του ήθους ποιήσασθαι πολύν χρόνον εν ταις προς τους φαύλους ομιλίαις διαστραφέντος»¹¹.

Δηλαδή:

Σπατάλησα την ζωή μου στη ματαιότητα (ονομάζει ματαιοπονία τον κόπο, που διέθεσε για την μελέτη της ελληνικής φιλοσοφίας). Όταν ξύπνησα, σαν από βαθύ ύπνο, και απέβλεψα προς το θαυμαστό φως της σοφίας του Ευαγγελίου, ευχόμουν, ζήτησα από τον Θεό, να μου δώσει κάποιον που θα με χειραγωγήσει «εις την εισαγωγήν των δογμάτων της ευσεβείας», στη χριστιανική διδασκαλία. Και πριν από όλα ήθελα να κάνω κάποια διόρθωσι του ήθους μου, διότι και αυτό είχε διαστραφή, είχε χαλάσει κάπως ο χαρακτήρας μου, από την πολλή επαφή που είχα με τους φαύλους.

Δεν είχε πορνεύσει ο Μέγας Βασίλειος, δεν είχε μοιχεύσει, δεν είχε ψευδορκήσει, δεν είχε πλαστογραφήσει τους αρχαίους Έλληνες διάβαζε, και αποκλαίει την ζωή του και την ονομάζει ελευεινή· **τόσο**

πολύ οικτείρει τον εαυτό του διότι έχασε χρόνο πολύτιμο μελετώντας την ελληνική φιλοσοφία. Σκεφθήτε, τι θα πούμε εμείς τώρα για τους νέους μας; Να τους παραπέμψουμε να διαβάσουν ένα «χριστιανό» βαπτισμένο (τον Καζαντζάκη), που καθυβρίζει καπηλικώτατα τον Κύριο; Πόσο θα βλαβή το ήθος τους από την σχέσι μ' αυτό τον άνθρωπο;

Παλαιά

τα φαρμακεία δεν είχαν όλα τα φάρμακα έτοιμα, όπως τα έχουν τώρα. Είχαν γουδί, και κατασκεύαζαν το φάρμακο. Τότε, λοιπόν, είχαν και μερικά μπουκαλάκια, που έγραφαν απ' έξω poison, δηλαδή δηλητήριο. Αυτό κάνει ο Μ. Βασίλειος με το παραπάνω έργο του. Λέει poison, παιδιά μου! Προσέξτε υπάρχει και δηλητήριο στην ελληνική φιλοσοφία, μη το πάρετε. Ο Πλάτων μιλάει για κοινοκτημοσύνη γυναικών, ο Αριστοτέλης λέγει, ότι οι άνθρωποι διακρίνονται εκ φύσεως σε δούλους και ελευθέρους κ.λπ. (δεν τα αναπτύσσει αυτά ο Μ. Βασίλειος εγώ τα προσθέτω) μη πάρετε τέτοια πράγματα. Μακρυνά! Μερικά άλλα που είναι καλά, αυτά πάρτε τα. Εφιστά την προσοχή να μη βλαβούν μια και τα διάβαζαν. Δεν τους προτρέπει.

Τι

σχέσι έχουν αυτά με τον Καζαντζάκη, ο οποίος αξιώθηκε να γνωρίση το Ευαγγέλιο, να γεννηθή στην Ορθόδοξη Εκκλησία, ν' ακούση την διδασκαλία

την χριστιανική, και μετά όχι απλώς την απέπτυσσε, αλλά και την κύλησε

στο βόρβορο;

«Θρησκεύον ου»

Λένε μερικοί: «Θρησκεύον ου ο Καζαντζάκης. Είχε πνευματικές ανησυχίες και αναζητήσεις».

Και τι μ' αυτό; Που κατέληξε; Ξέρετε τι ζήτησε ο ίδιος να γραφή στον τάφο του; «Δεν ελπίζω τίποτα· δε φοβούμαι τίποτα· είμαι ελεύθερος».

Και εγράφη βεβαίως. Πηγαίνετε στα κοιμητήρια να διαβάσετε επιγραφές πάνω στους τάφους πιστών ανθρώπων. «Προσδοκώ ανάστασιν νεκρών» ή «Αναστήσονται οι νεκροί και εγερθήσονται οι εν τοις μνημείοις»^[21] ή «Χριστός εγήγερται εκ νεκρών, απαρχή των κεκοιμημένων»^[31] και άλλα.

Γνωρίζετε ποια ήταν η τελευταία λέξις του Καζαντζάκη; «Διψώ».

Και έγραψε πολύ ευστόχως και ευφυώς ο π. Θεόκλητος ο Διονυσιάτης σ' ένα άρθρο του: «Άραγε πριν ακόμη βγη η ψυχή του να προγευόταν την βασανιστική φλόγα της καμίνου του πυρός του εξωτερικού σαν τον πλούσιο που ωδυνάτο εν τη φλογί εκείνη και ήθελε κάποιον να του αναψύξη την γλώσσα;».

Πνεύμα δειλίας ή δυνάμεως;

-Ποια η στάσις της επισήμου Εκκλησίας, όταν άρχισαν να κυκλοφορούν τα βιβλία του Καζαντζάκη;

-Η Εκκλησία, η Ιερά Σύνοδος, τα καταδίκασε με επίσημη ανακοίνωσή της.

-Είναι αφωρισμένος ο Καζαντζάκης;

-Όχι.

Δεν είναι αφωρισμένος. Κατά την γνώμη μου θα έπρεπε να αφωρισθή. Εν πάση περιπτώσει, δεν αφωρίσθηκε. Ετάφη, δυστυχώς, μεγαλοπρεπώς. Αφού δεν είχε αφωρισθή, θα έπρεπε να ταφή εκκλησιαστικώς. Αλλ' αντί να στείλη η Εκκλησία της Κρήτης στην κηδεία ένα παπά να του ψάλη το «Άμωμοι εν οδώ αλληλούια» και το «Ανάπαυσον ο Θεός τον δούλον σου», πήγε μεγαλοπρεπώς ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος, ο Μητροπολίτης, όπως τότε λεγόταν, Κρήτης.

Πιέσθηκε ή όχι, δεν έχει καμμία σημασία. «Ουκ έδωκεν ημίν ο Θεός πνεύμα δειλίας, αλλά δυνάμεως»^[4]. Δυστυχώς παρέστη και ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης!

1. ΡΓ 32,824.
2. Ησ. 26,19.
3. Α' Κορ. 15,20.
4. Β' Τιμ. 1,7.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ: ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

[Από το βιβλίο: "ΧΡΙΣΤΩ ΤΩ ΘΕΩ ΠΑΡΑΘΩΜΕΘΑ" Α' Έκδοσις Οκτώβριος 2003 (σελ: 115-120), Ιερόν Ησυχαστήριον Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροιζήνος 180 20 Τροιζήνα, τηλ. 22980-35320 & 210-8220542]

(Πηγή ηλ. κειμένου: egolpion.com)